

181

MARZO
2013

XIPRE: un rescat tou a canvi de la reunificaci3n?

Eduard Soler i Lecha, coordinador de Recerca, CIDOB

Pot un pa3s rescatat posar fi a quatre d3cades de conflicte i divisi3n? Aquesta 3s una de les grans preguntes que es desprenen del resultat de les eleccions xipriotes de febrer de 2013. El vencedor, Nicos Anastasiades, escollit per un 57% dels votants en segona volta, 3s partidari del rescat i tamb3 de canviar d'estrat3gia en les negociacions de reunificaci3n. Tanmateix, el nou president ja ha deixat clar que la seva prioritat 3s la superaci3n de la crisi econ3mica.

El 2004 la Rep3blica de Xipre es va incorporar a la Uni3n Europea sense abans haver resolt la divisi3n de l'illa. Nacions Unides, amb el suport de la UE, va proposar un pla de reunificaci3n que va ser sotm3s a refer3ndum. Tres de cada quatre greco-xipriotes van votar en contra de l'anomenat Pla Annan mentre que al nord, dos de cada tres turco-xipriotes ho va fer favorablement. L'adhesi3n a la UE no va servir com a incentiu per a la reunificaci3n i, gaireb3 deu anys despr3s, les relacions amb Turquia i la possibilitat de posar fi al conflicte han passat a un segon pla. La campanya electoral de febrer de 2013 s'ha centrat en l'agenda econ3mica i en la crisi que travessa el pa3s, causada per la sobreexposici3n del sistema financer xipriota al deute grec. Si en anteriors eleccions es parlava de fronteres, de concessions, de refugiats i d'estrat3gies de negociaci3n, en les de 2013 paraules com a rescat, austeritat, pensions, atur o Troica han pres el relleu.

Nicos Anastasiades, pertany a un partit de caire democristi3n, el Reagrupament Democr3tic o *Dimokratik3s Sinayerm3s* (DISY), que es defineix com europeista i que va recolzar el 2004 el Pla Annan. Per3 no 3s per aix3 que els votants xipriotes li han confiat el dest3 del pa3s sin3 per la seva voluntat de negociar amb la Troica un pla de rescat que eviti el col·lapse financer del pa3s. Malgrat els estralls que aquests plans estan causant a la ve3na Gr3cia o a Portugal, entre els xipriotes ha arrelat la idea que no hi ha una altra alternativa al rescat, a l'austeritat i a les privatitzacions.

Encara que els xipriotes van votar en clau econ3mica, el seu vot pot tenir repercussions en altres 3mbits i molt especialment en el terreny de la reunificaci3n. De fet, el ministre d'afers europeus turc, Egemen Bagis, va afirmar despr3s de con3ixer els resultats que Turquia estava disposada a 'reiniciar' les relacions i que hi havia una

oportunitat real de revitalitzar el procés polític. El president turco-xipriota, Dervis Eroglu, va parlar també en termes d'esperança i de responsabilitat històrica.

No és la primera vegada que s'especula amb que un canvi de president pugui desbloquejar les negociacions. L'any 2008 quan Dimitri Chirstofias va accedir al poder, es va destacar que l'amistat que havia tingut amb el llavors president turco-xipriota, Mehmet Ali Talat, podia crear circumstàncies més favorables per a la reunificació. Es van reprendre les negociacions, els resultats van ser escassos i poc a poc les esperances es van esvaïr. Cal preguntar-se si ara podria ser diferent. La gran diferència respecte al 2008 és que Xipre es troba en una situació d'extrema debilitat econòmica i creixent dependència internacional. Recordem que el govern sortint havia arribat a un preacord amb els seus creditors internacionals per injectar fins 17.500 milions d'euros, una suma equivalent a seu PIB anual.

¿Influirà positiva o negativament el previsible rescat a l'economia xipriota en les negociacions de reunificació? El rescat podria forçar una posició més oberta a la negociació per tres motius: el primer és que el govern podria rebre pressions per part dels seus creditors internacionals perquè, a més de dur a terme reformes econòmiques, intenti resoldre la divisió de l'illa. El segon és que els dividends de la pau, començant per la qüestió energètica, són especialment atractius en temps de crisi. La reunificació podria permetre una explotació i comercialització més ràpida dels jaciments de gas natural descoberts al litoral sud de l'illa. No es tracta només d'arribar a un acord amb Turquia sobre les Zones Econòmiques Exclusives sinó també de poder transportar el gas de forma més ràpida i barata, a través d'un gasoducte que via Turquia enllacés amb xarxes ja existents de subministrament al mercat continental europeu. El tercer motiu és que la perspectiva de resolució del conflicte pot ser un baló d'oxigen polític per a un govern ofegat per les seves dificultats econòmiques i generar un clima positiu que encoratgi la recuperació. Al govern de Nicòsia li pot interessar presentar-se davant els seus socis europeus com un actor que intenta treballar per resoldre un problema que no és exclusivament xipriota. Aquest conflicte contamina les relacions de la UE amb Turquia i també la cooperació transatlàntica en matèria de seguretat, tal com s'ha demostrat amb els reiterats bloquejos a la cooperació entre l'OTAN i la UE en les missions de manteniment de la pau en negar-se Turquia a que Xipre participés en la presa de decisions.

Ara bé, Anastasiades i el seu govern només podran impulsar les negociacions de reunificació si compten amb el suport de l'opinió pública. Si el rescat negociat amb la Troica imposa condicions massa doloroses, si implica - com hem vist en els casos de Grècia o Portugal -un alt cost social i, per tant, la popularitat del president cau en picat, el marge de maniobra en el terreny de la reunificació s'estrenyerà considerablement. Reunificació i rescat poden seguir camins paral·lels però si es produeixen acomiadaments massius de treballadors públics, si es retallen dràsticament les prestacions socials, si es fa recaure el pes sobre el ciutadà mitjà quan el problema és de naturalesa financera, llavors es podria arribar a frustrar l'enèsima oportunitat per posar fi a un dels conflictes més antics d'Europa.